

ตอนที่ 2

เสริมความรู้วิชาสังคมศึกษา

ส 504

ภูมิศาสตร์เศรษฐกิจของประเทศไทย

การเงินและการธนาคาร

(หลักการทั่วไปทางเศรษฐศาสตร์ และโครงสร้าง
เศรษฐกิจของประเทศไทย ตลอดจนแนวทางแก้ไข)

บทที่ 8

ความรู้ทั่วไปทางเศรษฐศาสตร์และภูมิศาสตร์เศรษฐกิจ

สรุปเนื้อหาสาระสำคัญ

เศรษฐศาสตร์ เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์ทุกคน หัวหน้าครอบครัวมีหน้าที่ประกอบอาชีพต่าง ๆ กัน อาจเป็นเกษตรกรเพาะปลูกพืชต่าง ๆ เพื่อผลิตสินค้า (goods) หรือเป็นแพทย์ หนายความ ครู อาจารย์ ช่างแต่งผม พนักงานขับรถเพื่อให้บริการ (services) ชีวิตของมนุษย์มีอยู่ 2 ฐานะ คือ 1. ฐานะผู้ผลิต (producer) สินค้าหรือบริการ และ 2. ฐานะผู้บริโภค (consumers) เศรษฐศาสตร์ ช่วยให้แนวความคิดว่า มนุษย์ควรใช้จ่ายเงินอย่างไรจึงจะช่วยให้สมาชิกในครอบครัวอยู่ดีกินดี ถ้ายังไม่สามารถหารายได้เพิ่มขึ้น ต้องรู้จักใช้เงินให้ถูกวิธี รู้จักเลือกสินค้าคุณภาพพอสมควรและราคาต่ำจะช่วยให้เก็บออมได้มากขึ้น นอกจากนี้เศรษฐศาสตร์ยังช่วยให้เข้าใจปัญหาต่าง ๆ เช่น ทำไมมนุษย์เราจึงมีรายได้ไม่เท่าเทียมกัน ทำไมราคาสินค้าและบริการในตลาดต่าง ๆ จึงแตกต่างกัน เป็นต้น

ความหมายของเศรษฐศาสตร์และภูมิศาสตร์เศรษฐกิจ

1. ความหมายของเศรษฐศาสตร์

ศาสตราจารย์ลีออนเนล รอปบินส์ ให้ความหมายไว้ว่า “เศรษฐศาสตร์ คือ ศาสตร์ที่ศึกษาถึงการเลือกหาหนทางที่จะใช้ปัจจัยการผลิตอันมีอยู่อย่างจำกัด เพื่อสนองความต้องการของมนุษย์อันมีไม่จำกัด” จากความหมายนี้วิชาเศรษฐศาสตร์จึงเป็นวิชาที่ศึกษาหาทางใช้ทรัพยากรให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด และสนองความต้องการของมนุษย์ให้ได้มากที่สุดด้วย

ในสมัยโบราณ ความต้องการสินค้าต่าง ๆ มีน้อยเพราะผู้คนมีน้อยแต่ทรัพยากรมีอยู่มากมาย เมื่อผู้คนมากขึ้นความต้องการสิ่งของต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น แต่ทรัพยากรยังคงเท่าเดิม จึงเกิดปัญหาทางเศรษฐกิจ 2 ประการคือ

1. ความต้องการ (wants) ไม่สิ้นสุด ตอนแรกเราอาจต้องการเพียงปัจจัยสี่ในการดำรงชีวิตเท่านั้น ต่อมาเมื่อรายได้เพิ่มขึ้น เราอาจต้องการรถยนต์ เพชรนิลจินดา และสิ่งฟุ่มเฟือยต่าง ๆ ไม่มีที่สิ้นสุด โดยเฉพาะเมื่อจำนวนประชากรเพิ่มสูงขึ้น ความต้องการในสินค้าและบริการยิ่งเพิ่มสูงขึ้นจนไม่มีที่สิ้นสุด

2. ปัจจัยการผลิตมีจำนวนจำกัด (scarcity) อันได้แก่ ที่ดิน แรงงาน ทุนและผู้ประกอบการ สินค้าต่าง ๆ จึงผลิตได้จำนวนจำกัดไม่เพียงพอต่อความต้องการของมนุษย์ มนุษย์จึงได้พยายามแสวงหาวิธีแก้ไขปัญหาดังกล่าวจึงเกิดเป็นวิชาเศรษฐศาสตร์ขึ้น เนื้อหาของวิชาเศรษฐศาสตร์ส่วนใหญ่จะเกี่ยวกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ได้แก่ การผลิต การบริโภค การแลกเปลี่ยน การกระจายผลประโยชน์ระหว่างกลุ่มต่าง ๆ เป็นต้น

2. ความหมายของภูมิศาสตร์เศรษฐกิจ

ภูมิศาสตร์เศรษฐกิจเป็นการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างภูมิศาสตร์กับกิจกรรมการค้าทางชีพของมนุษย์ในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก และยังทำให้เราทราบถึงกิจกรรมทางเศรษฐกิจ เช่น มีกิจกรรมทาง

เศรษฐกิจจะไร้บ้างที่กำลังดำเนินอยู่ในปัจจุบัน ดำเนินอยู่ที่ไหนบ้าง ทำไมเราจึงต้องทำกิจกรรมเหล่านั้น กิจกรรมทางเศรษฐกิจเกิดขึ้นเมื่อใด และเกิดขึ้นได้อย่างไร เป็นต้น

วิชาเศรษฐศาสตร์จำแนกเป็น 2 แขนง คือ เศรษฐศาสตร์จุลภาค และ เศรษฐศาสตร์มหภาค

2.1 เศรษฐศาสตร์จุลภาค (Microeconomics) เป็นการศึกษาเศรษฐกิจในหน่วยย่อยว่าด้วยการจัดสรรแบ่งปันรายได้ให้แก่เจ้าของปัจจัยการผลิตในรูปของค่าเช่าที่ดิน ดอกเบี้ย ค่าจ้างแรงงานและผลกำไรของผู้ประกอบการในแต่ละหน่วยธุรกิจเพียงหน่วยใดหน่วยหนึ่ง

2.2 เศรษฐศาสตร์มหภาค (Macroeconomics) เป็นการศึกษาเศรษฐกิจโดยส่วนรวม ศึกษาถึงรายได้ประชาชาติ วิธีการคำนวณรายได้ประชาชาติ ระดับการจ้างงานในประเทศเพื่อจะรู้ว่ามีความว่างงานร้อยละเท่าใดของคนในวัยทำงานทั้งประเทศ และทำอย่างไรประชาชนจึงจะมีรายได้สูงขึ้น

เศรษฐศาสตร์จุลภาคและเศรษฐศาสตร์มหภาค ที่กล่าวมาแล้วนี้เราจะมุ่งศึกษาเฉพาะแขนงใดแขนงหนึ่งไม่ได้เพราะเหตุผลอาจจะแตกต่างกัน

แบบทดสอบที่ 8

1 ให้พิจารณาข้อความต่อไปนี้ว่า ถูก หรือ ผิด ถ้าเห็นว่าข้อใด ถูก ให้เขียนเครื่องหมาย ● ลงในกระดาษคำตอบ (ก) และถ้าเห็นว่าข้อใด ผิด ให้เขียนเครื่องหมาย ● ลงในกระดาษคำตอบ (ข)

- ✗ 1. เศรษฐศาสตร์สอนให้มนุษย์รู้จักช่วยตัวเองและเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากที่สุด
- ✓ 2. ในชีวิตของคนเราจะมีอยู่ 2 ฐานะ คือ ฐานะผู้ผลิตและฐานะผู้บริโภค
- ✗ 3. นักเรียนที่ยังหาเงินไม่ได้แต่มีบิดามารคามีฐานะเศรษฐกิจดี ไม่จำเป็นต้องใช้เงินให้ถูกวิธี ประสงค์สิ่งใดก็ควรได้สิ่งนั้นตอบสนอง
- ✓ 4. เศรษฐศาสตร์มุ่งให้มนุษย์รู้จักใช้จ่ายเงินตามฐานะและรายได้ โดยรู้จักใช้เงินให้ถูกวิธี รู้จักเลือกหาสินค้าคุณภาพพอสมควรและราคาต่ำ
- ✓ 5. เศรษฐศาสตร์ คือ ศาสตร์ที่ศึกษาถึงการเลือกหาหนทางที่จะใช้ปัจจัยการผลิตอันมีอยู่อย่างจำกัด เพื่อสนองความต้องการของมนุษย์อันมีไม่จำกัด
- ✗ 6. ปัญหาสำคัญทางเศรษฐกิจในปัจจุบัน คือ ความต้องการไม่สิ้นสุด ความต้องการเฉพาะปัจจัยสี่ และปัจจัยการผลิตมีจำนวนจำกัด
- ✗ 7. ภูมิศาสตร์เศรษฐกิจเป็นการศึกษาถึง การบริการ การผลิต และการบริโภคของมนุษย์ในเขตเมืองและชนบท
- ✓ 8. ภูมิศาสตร์เศรษฐกิจเป็นการศึกษาถึงกิจกรรมและการดำรงชีพของมนุษย์ในเขตภูมิภาคต่าง ๆ เช่น การเพาะปลูก เลี้ยงสัตว์ ทำการประมง เหมืองแร่ การผลิตทางอุตสาหกรรม
- ✗ 9. ปัจจุบันวิชาเศรษฐศาสตร์จำแนกได้เพียงแขนงเดียวเท่านั้น คือ เศรษฐศาสตร์จุลภาค (Microeconomics)

- ✗ 10. ปัจจุบันวิชาเศรษฐศาสตร์จำแนกได้เพียงแขนงเดียวเท่านั้น คือ เศรษฐศาสตร์มหภาค (Macroeconomics)
- ✓ 11. ปัจจุบันวิชาเศรษฐศาสตร์จำแนกได้ 2 แขนง คือ เศรษฐศาสตร์จุลภาค (Microeconomics) และเศรษฐศาสตร์มหภาค (Macroeconomics)
- ✗ 12. การประหยัดเป็นการสร้างอนาคต ถ้านักเรียนและทุกคนในชาติพากันเก็บออมรายได้ไว้ไม่ยอมใช้จ่ายออกมาเลยจะเป็นการดีต่อประเทศชาติอย่างยิ่ง
- ✓ 13. ถ้าทุกคนในชาติและนักเรียนทุกคนพากันเก็บรายได้ไว้ไม่ใช้จ่ายออกมาเลยจะเป็นผลเสียแก่ประเทศชาติอย่างยิ่ง เพราะทำให้สินค้าที่ผลิตออกมาขายไม่ออก ผู้ผลิตต้องปิดโรงงาน เกิดปัญหาการว่างงาน และอื่น ๆ มากมาย
- ✗ 14. เศรษฐศาสตร์จุลภาค หมายถึง การศึกษาถึงเศรษฐกิจโดยส่วนรวม เช่น ศึกษาถึงผลผลิตรวมทั้งประเทศ ศึกษาถึงระดับการบริโภคของคนทั้งประเทศ ฯลฯ
- ✓ 15. เศรษฐศาสตร์มหภาค หมายถึง การศึกษาถึงเศรษฐกิจโดยส่วนรวม เช่น ศึกษาถึงผลผลิตรวมทั้งประเทศ ศึกษาถึงระดับการบริโภคของคนทั้งประเทศ ฯลฯ

2 ให้เลือกคำตอบที่ถูกที่สุดเพียงข้อเดียว และเขียนเครื่องหมาย ● ลงในกระดาษคำตอบ

- ความรู้ทั่วไปทางเศรษฐศาสตร์นักเรียนเข้าใจอย่างไร
 - เป็นวิชาที่เกี่ยวข้องกับการเรียนและการบริโภคมากที่สุด
 - เป็นวิชาที่ต้องฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน
 - เป็นวิชาพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับรายได้ของประชาชนส่วนรวมทั้งประเทศ
 - เป็นวิชาพื้นฐานเพื่อความเข้าใจเนื้อหาเศรษฐศาสตร์ในบทต่อ ๆ ไป
 - เป็นวิชาที่ต้องกำหนดให้นักเรียนศึกษาทั้งในระดับประถมและมัธยมศึกษา
- ในสภาพสังคมปัจจุบันนักเรียนมีฐานะเป็นอะไร
 - ผู้บริการ (Services)
 - ผู้ผลิต (Producer)
 - ผู้บริโภค (Consumers)
 - ผู้ต้องการไม่สิ้นสุด (Wants)
 - ผู้ผลิตและให้บริการ (Producers Services)
- สภาพชีวิตของมนุษย์ทั่วไปมี 2 ฐานะ ได้แก่ อะไรบ้าง
 - ผู้ผลิตและบริกาการ
 - ผู้ผลิตและบริโภค
 - ผู้บริการและบริโภค
 - ผู้บริการและจัดการ
 - ผู้ผลิตและประสานงาน
- ถ้าครอบครัวของนักเรียนไม่สามารถขยายรายได้ให้สูงขึ้น ควรปฏิบัติตนอย่างไร
 - เคยบริโภคอย่างไรก็ทำอย่างนั้น
 - ต้องรู้จักเลือกซื้อสินค้าที่มีคุณภาพ
 - ต้องรู้จักใช้เงินให้ถูกวิธีและเลือกสินค้าราคาต่ำสุด
 - รู้จักใช้เงินให้ถูกวิธี เลือกสินค้าคุณภาพพอสมควรและราคาต่ำ
 - รู้จักเก็บออมให้มีเงินทุนมากที่สุด โดยไม่คำนึงถึงสุขภาพอนามัย

5. เศรษฐศาสตร์มีความหมายว่าอย่างไร

- ก ศาสตร์ที่ศึกษาถึงการเลือกหาแนวทางที่จะใช้ปัจจัยการผลิตที่มีอยู่อย่างจำกัดให้ได้ประโยชน์ต่อมนุษย์มากที่สุด
- ข ศาสตร์ที่ศึกษาถึงการผลิตที่ให้คุณค่าและประโยชน์ต่อมวลมนุษย์มากที่สุด
- ค ศาสตร์ที่ศึกษาถึงทรัพยากรธรรมชาติและ การผลิตอย่างจำกัด
- ง ศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสินค้าและบริการ
- จ ศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรธรรมชาติ ในโลก

6. ปัญหาเรื่องปากท้องของมนุษย์ในปัจจุบันมีอะไรบ้าง

- ก ความต้องการที่ไม่มีที่สิ้นสุด
- ข ความต้องการที่มีขีดจำกัด
- ค ปัจจัยการผลิตมีอยู่จำนวนจำกัด
- ง สินค้าราคาแพงและมีอยู่จำนวนจำกัด
- จ ความต้องการไม่สิ้นสุดและปัจจัยการผลิต มีจำนวนจำกัด

7. เหตุใดมนุษย์จึงมีความต้องการไม่สิ้นสุด

- ก เพราะจำนวนประชากรคงที่
- ข เพราะจำนวนประชากรสูงขึ้น
- ค เพราะความต้องการสินค้าเพิ่มตามจำนวน ประชากรที่สูงขึ้น
- ง เพราะมนุษย์มีความโลภในสินค้าฟุ่มเฟือยทุกชนิดในท้องตลาด
- จ เพราะปัจจุบันมีสินค้าที่ชักจูงล่อใจให้ ความ สะดวกแก่มนุษย์เพิ่มขึ้น

8. ข้อใดคือปัจจัยการผลิตมีจำนวนจำกัด

- ก ที่ดินและแรงงาน
- ข ที่ดิน แรงงาน และทุนทรัพย์
- ค ที่ดิน แรงงาน และผู้ประกอบการ
- ง ที่ดิน แรงงาน ทุน และผู้ประกอบการ
- จ ที่ดิน ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม และยา รักษาโรค

9. ข้อใดคือความหมายของภูมิศาสตร์เศรษฐกิจ

- ก การศึกษาถึงกิจกรรมของมนุษย์ในภูมิภาคต่าง ๆ
- ข การศึกษาถึงกิจกรรมของมนุษย์และการ บริโภคต่าง ๆ
- ค การศึกษาถึงกิจกรรมและการดำรงชีพ ของมนุษย์ในเขตภูมิภาคต่าง ๆ
- ง การศึกษาถึงการซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้า ทั้งภายในและต่างประเทศ
- จ การศึกษาถึงเหตุผลของกิจกรรมทาง เศรษฐกิจในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลกมนุษย์

10. ภูมิศาสตร์เศรษฐกิจทำให้มนุษย์ทราบอะไร บ้าง

- ก มีกิจกรรมทางเศรษฐกิจอะไร ที่ไหนใน ปัจจุบัน
- ข มีกิจกรรมทางเศรษฐกิจทำไม เพื่ออะไร และอย่างไร
- ค มีกิจกรรมทางเศรษฐกิจอะไร ที่ไหน ทำไม และอย่างไร
- ง มีกิจกรรมทางเศรษฐกิจอะไร ที่ไหน ทำไมต้องมีและเกิดขึ้นเมื่อใด อย่างไร
- จ มีกิจกรรมทางเศรษฐกิจอะไร ที่ไหนใน ปัจจุบันและทำไมจึงต้องทำกิจกรรม เหล่านั้น

11. ข้อใดเป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่สำคัญที่สุด

- ก การเพาะปลูก
- ข การเลี้ยงสัตว์
- ค การระดม
- ง การทำเหมืองแร่
- จ การเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม

12. เศรษฐศาสตร์และภูมิศาสตร์เศรษฐกิจมีความสัมพันธ์กับชีวิตความเป็นอยู่ของคนเราอย่างไรบ้าง

- ก) ช่วยให้ทราบกิจกรรมทางเศรษฐกิจและเลือกใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ
- ข) ช่วยให้ทราบวิธีการใช้ปัจจัยการผลิตอย่างมีประสิทธิภาพ
- ค) ช่วยให้ทราบวิธีการใช้ที่ดินและแรงงานให้มีประสิทธิภาพ
- ง) ช่วยให้ทราบแหล่งผลิตและแหล่งทรัพยากรธรรมชาติ
- จ) ช่วยให้ทราบปัจจัยการผลิตและความต้องการของมนุษย์

13. เศรษฐศาสตร์จุลภาค คืออะไร

- ก) การศึกษาเศรษฐกิจในหน่วยย่อย
- ข) การศึกษาเศรษฐกิจในหน่วยใหญ่
- ค) การศึกษาเศรษฐกิจในหน่วยย่อย ๆ เฉพาะบุคคล
- ง) การศึกษาเศรษฐกิจในหน่วยย่อย ๆ เฉพาะบุคคลเพียงหน่วยใดหน่วยหนึ่ง
- จ) การศึกษาเศรษฐกิจในหน่วยย่อย ๆ เฉพาะบุคคลหรือธุรกิจเพียงหน่วยใดหน่วยหนึ่ง

14. ข้อใดคือความหมายของเศรษฐศาสตร์มหภาค

- ก) การศึกษาถึงเศรษฐกิจโดยส่วนรวม
- ข) การศึกษาถึงเศรษฐกิจโดยส่วนย่อย
- ค) การศึกษาถึงการผลิตในภาคใดภาคหนึ่ง
- ง) การศึกษาถึงระดับการบริโภคของคนเฉพาะเขต
- จ) การศึกษาถึงภาวะการว่างงานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

15. ทำไมจึงต้องศึกษาและเรียนเศรษฐศาสตร์และภูมิศาสตร์เศรษฐกิจ

- ก) ช่วยให้ชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้น
- ข) ช่วยให้เป็นคนประหยัดขึ้น
- ค) ช่วยให้สอบผ่านได้ระดับดีขึ้นไป
- ง) ช่วยให้มีการศึกษาระดับสูงขึ้น
- จ) ช่วยให้ชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้นและสอบผ่านการเรียนวิชานี้

กระดาษคำตอบ แบบฝึกหัดที่ 8

ชื่อ _____

ชั้น _____

ห้อง _____

1

1. (ก) (ค)	6. (ก) (ค)	ii. (ก) (ค)
2. (ก) (ค)	7. (ก) (ค)	12. (ก) (ค)
3. (ก) (ค)	8. (ก) (ค)	13. (ก) (ค)
4. (ก) (ค)	9. (ก) (ค)	14. (ก) (ค)
5. (ก) (ค)	10. (ก) (ค)	15. (ก) (ค)

2

1. (ก)	(ข)	(ค)	(ง)	(จ)	9. (ก)	(ข)	(ค)	(ง)	(จ)
2. (ก)	(ข)	(ค)	(ง)	(จ)	10. (ก)	(ข)	(ค)	(ง)	(จ)
3. (ก)	(ข)	(ค)	(ง)	(จ)	11. (ก)	(ข)	(ค)	(ง)	(จ)
4. (ก)	(ข)	(ค)	(ง)	(จ)	12. (ก)	(ข)	(ค)	(ง)	(จ)
5. (ก)	(ข)	(ค)	(ง)	(จ)	13. (ก)	(ข)	(ค)	(ง)	(จ)
6. (ก)	(ข)	(ค)	(ง)	(จ)	14. (ก)	(ข)	(ค)	(ง)	(จ)
7. (ก)	(ข)	(ค)	(ง)	(จ)	15. (ก)	(ข)	(ค)	(ง)	(จ)
8. (ก)	(ข)	(ค)	(ง)	(จ)					